

gørelse, som Staten skal yde, nemlig de $\frac{7}{25}$, som Lovforslaget nævner. Vi have ikke ment, at det kunde gaa an, og have derfor kun foreslaaet, at for saa vidt der hviler nogen Byrde paa den Tiende, disse Tiendeydere selv eje, da skal den afløses efter de samme Regler, som Lovforslaget indeholder. I Udvalget har dette Spørgsmaal været drøftet ret indgaaende, egentlig ikke i Aar, men i Fjor, og det daværende Mindretal søgte ogsaa at stille et Ændringsforslag i saa Henseende; men da det ikke kunde ventes at finde Tilslutning, blev det trukket tilbage. At komme her i Landstinget med et Forslag blot for at faa det stemt ned og for at kunne sige til Folk: Det have vi gjort — og derved gøre sig bemærket, mente vi ikke, at vi vilde være med til. Derfor have vi trukket Forslaget tilbage, men det er nævnt i Betænkningen, at Sagen har været drøftet. Med disse Bemærkninger skal jeg foreløbig slutte og anbefale det høje Ting at stemme for de af Udvalget eller Flertallet stillede Ændringer.

P. G. C. Jensen: Det vil erindres, at der for et Par Aar siden paa Foranledning af Landstingets Udvalg om denne Sag blev indhentet Oplysninger om, hvorledes Tiendeaflysninger vare blevne foretagne i vore Nabolande. Der fremkom gennem Ministeriet en Del saadanne Oplysninger, som vare til Overvejelse og Forhandling i forrige Samling i Tiendeudvalget. Af dem fremgik der navnlig een Ting, som jeg vil tillade mig ved denne Lejlighed at gøre opmærksom paa, nemlig, at der ikke i noget Land, hvor der har været Tale om tvungen Aflysning af Tiender — hvilket i øvrigt har fundet Sted i flere Lande — har været Spørgsmaal om et Tilskud dertil fra Statskassen. I England f. Eks. har der flere Gange i Tidsrummet fra 1880—90 været forelagt Lovforslag om tvungen Tiendeaflysning, hvilke imidlertid aldrig bleve førte igennem. Det var der stedse en bestemt Forudsætning, at Staten ikke skulde give noget direkte Bidrag dertil. I Preussen har man baade i 1850 og 1872 vedtaget Love, som gaa ud paa tvungen Aflysning af forskellige med Tienden ligestillede Realbyrder. Om det just var Tiender, skal jeg ikke kunne sige, det fremgaar ikke tydeligt af de Oplysninger, jeg har set, men jeg ved kun saa meget, og det er det, jeg ønsker at fremhæve, at det ogsaa der bestandig har været anerkendt at Staten ikke bør yde noget direkte Til-

skud. Staten hjælper nok til paa forskellig Maade; i Preussen f. Eks. ved at oprette saakaldte Rentebanker i hver Provins, noget som svarer til det, man i det foreliggende Forslag kalder Tiendebank. Disse Bankers Indretning og Administration betaler Staten, men det er ogsaa alt, hvad den afholder af positive Udgifter til Tiendeaflysningen. Her i Landet er det jo anderledes, her har man Raad til alting; trods det, at Finansloven ender med et Underskud af $4\frac{3}{4}$ Million, har man Raad til at give omtrent $\frac{3}{5}$ af Statens faste Grundskatter bort, man har Raad til at anvende Millioner til Havne, Moler og deslige, og man har endelig ogsaa, synes det, Raad til at give et Beløb, som svarer til omtrent 1,650,000 om Aaret, til Tiendeaflysning. Om denne uhyre Gave er en Gave til Tiendeyderne eller til Tiendeejerne, skal jeg lade staa hen, men det forekommer mig, at naar man staar over for et saadant Forlangende som dette, gaaende ud paa, at Staten skal give Bidrag til Tiendeaflysningen og fremme den paa en saa kostbar Maade som den, her er foreslaaet, saa ligger det nær, at man tager under Overvejelse, om der virkelig ikke skulde være en noget billigere Maade at gøre det paa, om Staten ikke skulde være i Stand til at yde en virksom Hjælp til dette Formaal, uden at det koster saa enorme Summer. I forrige Samling opstod den Tanke, at man vilde kunne indvinde en betydelig Beparelse, dersom man i Stedet for at have Tiendebanken som Mellemlid, et Mellemlid, som fra mange Medlemmers Side blev anset for ganske overflødig, lod Staten optræde direkte som Mellemand mellem Tiendeyderne og Tiendeejerne, saaledes at de Tiendeaflysningssummer, som bleve fastsatte for hver enkelt Tiendeyder, skulde tilkomme Staten, der følgende skulde oppebære den halvaarlige Ydelse deraf, som omfatter baade Renter og Afdrag, og paa den anden Side udrede, hvad der skulde betales til Tiendeejerne. Hvorledes dette kunde lade sig gøre, blev nærmere udviklet i Beretningen fra i Fjor og er ogsaa omtalt i Betænkningen for i Aar. Det kan ske derigennem, at Staten optager saa stort et Laan, som kan forrentes og afdrages ved Hjælp af de halvaarlige Ydelser, som Tiendeyderne skulle udrede. Dette Laan kan paa Grund af den Kredit, Staten nyder, blive flere Millioner, mellem 9 og 10 Millioner større end den Del af Tienden, som det ved Lovforslaget paalægges Tiendeyderne at bære. Naar denne Del af Tien-